Den allmänna varuskatten under år 1965

Av byrådirektören hos riksskattenämnden H. G. Lundin

I nummer 7/1965 av denna tidskrift har byråchefen H. Fridolin lämnat en ingående redogörelse för de ändringar i bl. a. förordningen om allmän varuskatt (AVF) som beslutats av årets riksdag. I det följande kommer därför endast att behandlas anvisningar och andra uttalanden som gjorts av riksskattenämnden under år 1965. Framställningen kommer såvitt möjligt att följa dispositionen i nämnda artikel.

Skattepliktsfrågor

Såvitt gäller undantag från skatteplikt för varor har riksskattenämnden vid ett tillfälle (R II 2/1965) uttalat sig om växtskyddsmedel (ogräsbekämpningsmedel och liknande). Sådana medel är undantagna från skatteplikt då de försäljes annorledes än i särskilda detaljhandelsförpackningar eller på liknande sätt. Nämnden fann — i överensstämmelse med ett beslut fattat den 18 november 1960 — att växtskyddsmedel i förpackningar om större kvantitet än 0,5 kg respektive 0,5 l inte bör anses som detaljhandelsförpackningar. I fråga om totalutrotningsmedel (Totex, Klorex och liknande) har dock gränsen satts vid större kvantitet än 10 kg.

Förmedling av s. k. förstadagsbrev har av riksskattenämnden och regeringsrätten i förhandsbesked förklarats icke utgöra försäljning av skattepliktig vara. Verksamheten tillgick så att frimärkssamlarna hos sökanden fick abonnera på förstadagsbrev. Denne beställde därefter hos önskat postverk (svenskt eller utländskt) det antal förstadagsbrev som abonnemanget motsvarade. Breven tillställdes därefter abonnenten direkt från postverket alltefter frimärkena utgavs (R II 1/1965).

Såvitt gäller tjänster har, som nämndes i Fridolins artikel, den ändringen vidtagits i AVF att monteringsarbeten intagits som en skattepliktig tjänsteprestation. Redan tidigare har riksskattenämnden i ett fall (R II 3/1961) uttalat att uppmontering av en grävmaskin borde anses som sådant arbetsbeting som utgör skattepliktig tjänst. Däremot har nedmontering ej ansetts kunna inrymmas under bestämmelserna i 11 §. Av denna anledning har man tidigare icke ansett sig kunna beskatta ställningsuthyrares uppmontering och nedmontering av byggnadsställningar. Det torde väl också närmast vara denna konsekvens av lagstiftningen som föranlett författningsändringen, varigenom såväl uppmontering som nedmontering numera utgör skattepliktig tjänst. (R II 4/1965).

Riksskattenämnden har i sin anvisning den 27 augusti 1965 (R II 5/1965) om reduceringsregeln uttalat att skatteplikt föreligger för montering av såväl lösa som s. k. fasta maskiner, varvid reduceringsregeln under vissa betingelser kan äga tillämpning (mera härom i det följande). Nedmontering av fasta maskiner har däremot enligt ett uttalande den 20 december 1965 ansetts utgöra tjänsteprestation på fastighet och av denna anledning icke skattepliktig.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

Ett företag bedrev ”uthyrning” av plats i automatisk bildprojektor. Själva apparaten avsågs inte skola uthyras utan kunden fick disponera plats för önskat antal bilder i densamma för visst pris per bild. I projektorn, som ställdes upp i centralt beläget skyltfönster, visades sedan bilderna med jämna mellanrum. Riksskattenämnden fann att, då en plats i en serie av platser i projektorn ej kan anses utgöra en vara, någon skattepliktig uthyrning i AVF:s mening inte kunde anses vara för handen i detta fall (R II 2/1965).

Genom förordningen 1965: 157 stadgas numera i anvisningarna till 15 § AVF att om ett pris avser såväl skattepliktigt som ej skattepliktigt tillhandahållande, exempelvis av kost och logi, bestämmes beskattningsvärdet genom uppdelning av priset efter skälig grund. Detta stadgande måste betraktas som generellt och har ersatt ett tidigare stadgande i anvisningarna till 11 § som enbart synes ha avsett kost och logi.

Ett företag i filmbranschen hade åtagit sig att för annat företags räkning medverka vid inspelning av en reklamfilm. Filmföretaget åtog sig att upplåta inspelningslokaler och garageplatser, hyra ut kamera-, lamp- och ljudutrustning, ombesörja transporter samt tillhandahålla material för tillverkning av rekvisita. Riksskattenämnden fann sökandebolagets uthyrning av kamera-, lamp- och ljudutrustningar ävensom bolagets tillhandahållande av trävaror, färg m. m. innebära skattepliktigt tillhandahållande under det att övriga tjänster var av inte skattepliktig natur.

Vederbörande taxeringsintendent, som hävdade att bolagets medverkan vid inspelningen i själva verket innebar sådan inspelning av reklamfilm som enligt riksskattenämndens anvisning den 6 september 1960 (R II 6/1960) utgör skattepliktig försäljning, anförde besvär över förhandsbeskedet. Regeringsrätten fann emellertid att de tjänsteprestationer, beträffande vilka riksskattenämnden förklarat skatteplikt inte föreligga, ej skulle föranleda skattskyldighet och ogillade besvären. (R II 6/1965).

På motsvarande sätt har riksskattenämnden bedömt en förfrågan från Motorbranschens Riksförbund, som gällde bilreparationsverkstads kostnader för inställande av bil till obligatorisk kontrollbesiktning. Man hävdade att det var vanligt förekommande att en kund, i samband med servicegenomgång eller liknande, beordrade bilens inställande för besiktning. Förbundet visade förslag till faktura, vari såväl reparationskostnad eller motsvarande som debiterad ersättning för bilens transport från verkstaden till besiktningsanstalten och tillbaka hade särskilt angivits. Riksskattenämnden fann den särskilt debiterade transportkostnaden vara av ej skattepliktig natur, varför den inte skulle inräknas i den skattepliktiga omsättningen (R II 6/1965).

Skattskyldighetsfrågor

Som omnämnts i Fridolins artikel har begreppet yrkesmässig verksamhet numera definierats. Yrkesmässig verksamhet föreligger sålunda när inkomsten därav är att hänföra till intäkt av rörelse. Även annan verksamhet än den som utgör rörelse är yrkesmässig om den innefattar inte endast tillfälligt tillhandahållande åt konsument av skattepliktiga varor och tjänster. I det senare hänseendet har riksskattenämnden vid ett par tillfällen tagit ställ-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

ning till yrkesmässighetsfrågan. I det ena fallet hade en pensionerad kontraktsprost författat en skrift som några andra pensionerade prästmän avsåg att sälja till förmån för en stiftsgård. Riksskattenämnden fann denna verksamhet ej böra föranleda skattskyldighet. Man synes ha ansett att rörelse inte förelåg och då verksamheten — trots att fråga var om försäljning av ett ganska stort antal exemplar — måste betraktas som en engångsföreteelse, bedömdes den som ej yrkesmässig.

Vidare har basarverksamhet som bedrives av Rädda barnens lokalavdelning i Göteborg bedömts som inte yrkesmässig. Denna avser försäljning på "Nationernas gata" och sker till förmån för föreningens hjälpverksamhet. Försäljning sker en gång årligen och uppgavs huvudsakligen omfatta skänkta varor.

Till varor avsedda för yrkesmässig återförsäljning har enligt ett av riksskattenämnden gjort uttalande hänförts av blomsterhandlare inköpta blomsterkort och blommogramblanketter. Uttalandet har ännu inte publicerats i meddelandeserien.

Reduceringsregeln

Enligt 12 § 1 mom. AVF är den som fabriksmässigt tillverkar byggnadsvaror, skattskyldig för denna tillverkning, även om han inte säljer sådana varor. Genom förordningen 1965:75 skall, vid försäljning och uttag av fabriksblandad betongmassa, skatten beräknas på endast 60 procent av den eljest skattepliktiga omsättningen. Riksskattenämnden har den 10 maj 1965 (R II 3/1965) utfärdat en anvisning i detta hänseende, som nära ansluter till nämndens anvisning den 13 september 1965 (R II 6/1960). Enligt den nya anvisningen äger reduceringsregeln tillämpning endast vid försäljning eller uttag av betongmassa från särskilt inrättade fabriker eller för permanent bruk uppförda betongstationer. — Manuell tillverkning och tillverkning i mera tillfälligt uppförda anläggningar anses inte som fabriksmässig, varför skattskyldighet inte föreligger för tillverkningen. Om skattskyldighet föreligger vid försäljning från sådant tillverkningsställe är å andra sidan reduceringsregeln inte tillämplig.

Redan från varuskatteförordningens tillkomst har skatten vid försäljning och uttag ur rörelse av monteringsfärdiga trähus beräknats på allenast viss procent av den skattepliktiga omsättningen. Denna regel har nu ändrats så, att den inte endast är begränsad till trähus utan kan tillämpas även i fråga om hus av andra material. Reduceringsprocenten har av praktiska skäl ändrats till 60 procent för att nå närmare överensstämmelse med den reduceringsregel som gäller för maskiner och andra döda inventarier. I fråga om villkoren för tillämpning av reduceringsregeln har i förordningen införts ett stadgande som i tillämpliga delar nära ansluter till riksskattenämndens anvisning den 26 januari 1960 (R II 2/1960). Nämnden har den 10 maj 1965 i anledning av författningsändringen meddelat en anvisning i ämnet (R II 3/1965).

Till riksskattenämnden har inkommit ett antal förfrågningar angående tillämpningen av detta stadgande. Fråga är härvid främst om tolkningen av begreppet monteringsfärdigt. Huvudparten av dessa frågor är ännu oavgjorda. Emellertid har nämnden helt nyligen uttalat att reduceringsregeln kan tillämpas i fråga om monteringsfärdiga växthus och monteringsfärdiga silos, avsedda för placering utomhus.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

I fråga om leverans av visst monteringsfärdigt växthus framgick av utredningen att alla delar utom glaset ingick. Riksskattenämnden ansåg emellertid glaset — som motsvarar ytterväggarna i ett vanligt hus — vara så väsentligt att reduceringsregeln ej skulle kunna tillämpas på leverans av sådant växthus. Dessa ärenden har ännu inte publicerats i meddelandeserien.

Den ojämförligt viktigaste nyheten i 1965 års lagstiftning avser dock den reduceringsregel som gäller maskiner och andra döda inventarier vid försäljning eller uttag för stadigvarande användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet.

Riksskattenämnden har meddelat anvisningar den 27 augusti 1965 (R II 5/1965) och den 8 oktober 1965 (R II 6/1965) angående tillämpningen av denna regel. I den första anvisningen behandlas främst det varuområde som kan komma i fråga. Till att börja med behandlar nämnden den dokumentation av försäljningen som ovillkorligen måste finnas i den skattskyldiges räkenskaper och som skall visa, förutom varans pris, varans art, köparens namn och adress samt den verksamhet, vari den försålda varan skall användas.

Av ordalagen i författningstexten framgår att lagstiftaren sökt åstadkomma så nära överensstämmelse som möjligt med kommunalskattelagens bestämmelser om värdeminskningsavdrag. Riksskattenämnden har också i enlighet härmed uttalat, att fråga skall vara om sådan investeringsvara som i princip skall göras till föremål för årliga värdeminskningsavdrag. Någon värdegräns nedåt har nämnden likväl inte ansett sig kunna fastställa. Anknytningen till värdeminskningsreglerna har kommit till uttryck även däri att nämnden uttalat att konstverk ej skall omfattas av reduceringsregeln. Samma gäller antikviteter, dyrbarare mattor och andra föremål av mera lyxbetonad karaktär. Gemensamt för dessa varor är att de normalt inte är underkastade värdeminskning.

I fråga om bilar är reduceringsregeln tillämplig på accispliktiga fordon (personbilar och vissa lätta lastbilar) *endast* om de är avsedda för yrkesmässig trafik, varmed förstås tillhandahållande mot avgift åt allmänheten av bil med förare för person- eller godsbefordran. Sålunda omfattas inte bilskolebilar, uthyrningsbilar, trafikföretagens inspektions- och trafikledningsbilar samt företagares stations- eller skåpbilar av reduceringsregeln. I fråga om ”riktiga lastbilar” däremot, d. v. s. sådana som är utrustade med flak är reduceringsregeln tillämplig oavsett tjänstevikt.

Enligt departementschefens uttalande i prop. 1965: 14 skall reduceringsregeln ej heller äga tillämpning i fråga om fastigheter och andra fasta anläggningar. I enlighet härmed uttalas i anvisningen att reducering inte kan ifrågakomma beträffande fastighet eller sådan lös egendom som efter infogande i fastighet blir att betrakta som fastighetstillbehör. Ett undantag från denna regel utgör s. k. fasta maskiner. Härvidlag har nämnden uttalat att reduceringsregeln äger tillämpning i första hand på leverans av maskiner men även på montering av densamma om monteringen utföres av maskinleverantören eller, för hans räkning, av annan. Låter däremot konsumenten montera maskinen, tillämpas ej reduceringsregeln på monteringsarbetet.

Enligt författningstexten gäller reduceringsregeln även reservdelar, verktyg och

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

tillbehör som normalt ingår i leverans av investeringsvara. Härom har riksskattenämnden uttalat, att reduceringsregeln skall gälla i fråga om dylika varor även om dessas varaktighetstid inte överstiger tre år och även om de, därest de såldes separat, skulle vara att hänföra till material. Om reservdelar o. dyl. säljes utan samband med huvudvaran, har reduceringsregelns tillämpning gjorts beroende av frågan huruvida de *i och för sig* kan anses utgöra investeringsvaror.

Här kan nämnas att riksskattenämnden haft att taga ställning till detta spörsmål i anledning av en förfrågan från Motorbranschens Riksförbund. Frågan gällde inköp av ny motor till bil som användes i yrkesmässig trafik. Bilen som sådan är här att betrakta som inventarium i rörelse. Nämnden fann att det i ett inventarium kan ingå beståndsdelar som i och för sig är att betrakta som investeringsvaror och uttalade att reduceringsregeln kunde äga tillämpning på denna motor (R II 6/1965).

Reduceringsregeln kan tillämpas icke endast vid leverans av färdiga maskiner och inventarier utan även vid försäljning av delar till sådana för tillverkning i egen regi. En förutsättning är dock att delen utan nämnvärd ytterligare bearbetning kan ingå som beståndsdel i inventariet. Ett företag hade i samband med nybeställning av inventarier (möbler) inköpt möbeltyg från annan än möbeltillverkaren för att sedan tillhandahålla tillverkaren detta tyg. Riksskattenämnden ansåg inte att reduceringsregeln borde äga tillämpning på inköp av tyget.

Reduceringsregeln äger tillämpning ej endast vid försäljning utan även vid uthyrning av inventarier för användning i jordbruk, skogsbruk, rörelse eller annan yrkesmässig verksamhet. Härvidlag saknar uthyrningstidens längd betydelse.

Frågan om vilka kategorier som är berättigade till förvärv med reducerad skatt har behandlats i den andra av nämndens anvisningar. Denna behandlar inledningsvis investeringar i rörelse. Vad därmed förstås har angivits i 27 § kommunalskattelagen. Mot bakgrunden härav har nämnden, såvitt gäller statliga och kommunala myndigheter, uttalat att reduceringsregeln äger tillämpning vid tillhandahållande åt de affärsdrivande statliga verken, såsom post, telegraf, järnvägar etc. samt till kommunala affärsdrivande verk såsom gasverk, renhållningsverk, elverk etc. under förutsättning att desamma utgör självständiga förvaltningar. Med statliga affärsdrivande verk har jämställts riksbanken och de allmänna försäkringskassorna. Reduceringsregeln tillämpas inte vid leverans till centrala och regionala myndigheter med administrativa funktioner och ej heller till inrättningar som har att tillgodose medborgarnas gemensamma intressen såsom försvaret, polisen, brandväsende, skolväsende och allmänna sjukhus. Detta gäller även om i något fall skattskyldighet till allmän varuskatt föreligger för viss av organet bedriven verksamhet.

Bland rörelser i övrigt har riksskattenämnden behandlat byggnadsverksamhet och därvid uttalat att reduceringsregeln äger tillämpning vid byggnadsföretagares förvärv av varor som har avseende på byggnadsrörelsens bedrivande, d. v. s. byggnadsmaskiner av olika slag, kontorsmöbler etc. men däremot inte på varor som skall tillföras de producerade objekten, t. ex. kylskåp och andra fastighetstillbehör.

Såvitt gäller vetenskaplig, litterär,

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

konstnärlig och därmed jämförlig verksamhet gäller som förutsättning för reduceringsregeln att verksamheten bedrives som rörelse. Den som vid sidan av tjänst mera tillfälligt sysslar med sådan verksamhet torde ej kunna räkna med att reduceringsregeln skall tillämpas vid hans förvärv av varor.

I fråga om de s. k. fria yrkena, främst läkare, tandläkare, advokater och revisorer föreligger helt naturligt speciella gränsfall. Riksskattenämnden har härom uttalat, att reduceringsregeln bör kunna tillämpas endast i fråga om inventarier som normalt används i rörelser av nu ifrågavarande slag och inte i fråga om typiska hem- och bostadsartiklar av kapitalvarukaraktär.

Såvitt gäller jordbruk och skogsbruk uttalas att även binäringar — dock ej jakt och fiske — räknas dit. Reduceringsregeln gäller som i andra fall endast lösa inventarier och är sålunda ej tillämplig på exempelvis fasta anläggningar för maskinmjölkning eller silos som är förenade med byggnaden på sådant sätt att de utgör fastighetstillbehör. — Fristående inomhussilos är däremot lösa inventarier och fristående utomhussilos kan som tidigare nämnts betraktas som monteringsfärdiga hus. Ej heller kan reduceringsregeln tillämpas på möbler och andra inventarier för jordbrukets mangårdsbyggnad.

Inkomst av annan fastighet kan hänföras till ”annan yrkesmässig verksamhet” i varuskattehänseende. Reduceringsregeln omfattar därvid förvärv av varor som har avseende på den yrkesmässiga förvaltningen av hyreshus, exempelvis kontorsmaskiner och annan kontorsutrutning, förhyrning av byggnadsställningar i samband med reparation etc.; däremot inte på föremål som betraktas som fastighetstillbehör såsom tvättmaskiner, kylskåp, soptunnor o. dyl.

Till yrkesmässig verksamhet har hänförts stiftelses uthyrning av möblerade studentbostäder, varför stiftelsen ägde rätt att med tillämpning av reduceringsregeln förvärva möbler för verksamheten (R II 6/1965).

Reduceringsregeln tillämpas inte i fråga om inkomst av tjänst, tillfällig förvärvsverksamhet och kapital. Även om det kan förekomma att anställd i vissa fall får åtnjuta värdeminskningsavdrag för hjälpmedel för tjänstens fullgörande, kan reducering ej komma i fråga. Detta innebär bl. a. att skogsarbetare, som redovisar inkomst av anställning, inte kan påräkna reduceringsregelns tillämpning vid köp av motorsågar och annan utrustning.

I detta sammanhang bör nämnas reduceringsregelns inverkan på avdrag för rabatt, bonus och återbäring. Riksskattenämnden har härom meddelat en anvisning den 15 oktober 1965 (R II 6/1965). I huvudsak uttalas däri att om rabatt och motsvarande lämnas (direkt eller i efterhand) för tillhandahållande som omfattas av reduceringsregeln, får avdrag göras med belopp som motsvarar endast 60 procent av rabattens, återbäringens eller bonusens belopp.

Beskattningsvärdets bestämmande

Genom förordningen 1965 : 157 har den ändringen vidtagits i fråga om växeltransaktioner, att beskattningsvärdet skall utgöra det avtalade priset med skattens belopp inräknat. Avdrag får inte göras för diskonto, som den skattskyldige får utge, ej heller skall tillägg göras för ränta och annan avgift, som den skattskyldige mot-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

tagit vid inlösen eller omsättning av växel. I den skattepliktiga omsättningen skall inte inräknas större belopp än som motsvarar beskattningsvärdet (det avtalade priset inkl. skatt).

Riksskattenämnden har den 11 juni 1965 (R II 4/1965) meddelat anvisning angående beskattningsvärdet vid växeltransaktioner. En närmare redogörelse för de nya bestämmelserna finnes i Fridolins artikel, varför frågan ej behandlas här.

Tidigare har berörts den ändring i anvisningarna till 15 § AVF, som medger uppdelning efter skälig grund av beskattningsvärdet vid tillhandahållande, som omfattar såväl skattepliktig som ej skattepliktig del. Med anledning av denna författningsändring har riksskattenämnden den 18 juni 1965 (R II 4/1965) med upphävande av sin den 8 mars 1960 meddelade anvisning gjort ett nytt uttalande angående i vissa restauranger förekommande varieté-, entré- eller kuvertavgifter. Häri uttalas att om en restauratör i samband med anordnande av dans eller annan speciell underhållning — hit räknas inte vanlig underhållningsmusik — uttager och särskilt debiterar sådana avgifter, bör de inte inräknas i beskattningsvärdet. En förutsättning är att lägre priser på förtäringen inte tillämpas i de fall, då avgifter uttas än vid andra tillfällen.

Materialbegreppet

Riksskattenämnden har den 10 september 1965 (R II 5/1965) meddelat en anvisning med anledning av den ändrade lagstiftningen. Till att börja med må framhållas, att såvitt gäller råvaror, förbrukningsmaterial och material i varuhanteringen har någon ändring i materialbegreppet inte vidtagits. Nyheten är att den gamla fjortondagarsregeln för verktyg numera upphävts. I stället stadgas i anvisningarna till 18 § AVF att till material hänföres ”maskinverktyg och motsvarande, som normalt förbrukas inom ett år”.

I sin anvisning har riksskattenämnden definierat begreppen verktyg och maskinverktyg. Ett verktyg är ett don, som bearbetar fast material eller fasthåller arbetsstycke. Ett maskinverktyg är ett verktyg, i en arbetsmaskin, som med verktygets hjälp utför sitt arbete.

Enligt departementschefens uttalande skall till maskinverktyg och motsvarande ej hänföras vanliga handredskap. Därmed förstås enligt riksskattenämndens anvisning verktyg som hammare, såg, mejsel, yxa, fil, sax, tång m. m.

Vid bedömningen av vad som är att hänföra till maskinverktyg ”och motsvarande” har nämnden utgått från verktygsbegreppet och till material i detta hänseende hänfört endast varor som i den egentliga produktions- och bearbetningsprocessen förbrukas i *kontakt med* det bearbetade godset. Vad som är att hänföra till ”motsvarande” kan måhända bäst åskådliggöras genom exempel. Så har t. ex. viror inom pappersindustrin hänförts till varor, som motsvarar maskinverktyg. Viran är ett finmaskigt nät av metalltråd, på vilket pappersmassan transporteras genom pappersmaskinen. Viran kan icke i och för sig anses utgöra ett maskinverktyg men på grund av att den förslites mot massan — det bearbetade materialet — har den ansetts motsvara maskinverktyg. Begreppet maskinverktyg och motsvarande kan genom denna gränsdragningsprincip också komma att tillämpas inom varuhanteringen, exempelvis på transportband.

Som tidigare nämnats har den gamla fjortondagarsregeln ersatts av en ettårs-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

regel. Departementschefen fann i proposition 87 att den gamla regeln med avgörande från fall till fall av förbrukningstiden var otillfredsställande och kunde medföra konflikter mellan köpare och säljare och mellan skattskyldiga och beskattningsmyndigheterna. Vidare kunde en från början gjord bedömning av materialbegreppet påverkas av driftsomläggningar m. m.

Utifrån detta har riksskattenämnden i sin nya anvisning uttalat att med uttrycket "normalt förbrukas inom ett år" bör förstås den *inom branschen* normala förbrukningstiden. Med förbrukning förstås alltfort den fysiska förbrukningen. Förbrukningstiden räknas från det verktyget första gången tages i bruk till dess detsamma kasseras.

Med den gränsdragning, som gjorts — maskinverktyg och motsvarande skall förbrukas i kontakt med det bearbetade godset — faller maskindelar av olika slag såsom packningar, drivremmar, kullager o. dyl. utanför materialbegreppet även om de normalt förbrukas inom ett år. Till material hänföres ej heller gjuterimodeller, som visserligen förbrukas snabbt men inte i kontakt med det bearbetade materialet.

Såsom tidigare nämnts faller även vanliga handredskap utanför materialbegreppet. Detta bör även gälla oavsett verktygens utformning, användningssätt eller förbrukningstid. Så har riksskattenämnden exempelvis uttalat att penslar för porslinsmålning, som levererades till en porslinsfabrik, utgör "vanliga handredskap", varå materialbegreppet icke äger tillämpning.

Vissa handredskap av mera speciell karaktär kan hänföras till material, exempelvis timmerhakar och draghakar, dock endast vid försäljning till företag inom massa-, trä- och pappersindustrin.

Arbetshandskar och andra skyddskläder anses inte som material, ej heller broddar, halkskydd o. dyl. (R II 6/1965).

Till material i varuhanteringen hänföres blomsterkort och blommogram enligt ett uttalande av riksskattenämnden i december 1965. Uttalandet är ännu ej publicerat.

Av materialbegreppets utformning följer att detsamma är tillämpligt endast vid yrkesmässig tillverkning av varor, yrkesmässig servering eller yrkesmässigt utförande av tjänsteprestationer med avseende på varor. I enlighet härmed har riksskattenämnden uttalat att till material inte kan hänföras pappassietter och liknande, som såldes till en livsmedelsindustri för användning i samband med smakprovsdemonstrationer som företaget höll i olika butiker. Varorna ansågs ej förbrukade i produktionsprocessen eller varuhanteringen (R II 6/1965). I överensstämmelse härmed har i annat sammanhang uttalats att pappersmuggar och pappersservetter, som försåldes till företag, som i egen regi tillhandahöll kost åt sin personal, inte kunde anses utgöra material. (Tillhandahållande av kost åt egen personal i annat än serveringsrörelse utgör enligt anvisningarna till 12 § AVF icke yrkesmässig verksamhet.)

Till material hänföres enligt författningsändringen 1965:157 större nätredskap avsett för yrkesmässigt fiske och nät till sådant redskap. Stadgandet tillkom under riksdagsbehandlingen av proposition 1965:87. Bakgrunden till författningsändringen var konkurrensen med det utländska fisket och möjligheten att utomlands köpa obeskattade redskap.

Det övervägdes ursprungligen att undantaga redskapen från skatteplikt men då

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

vissa redskap som är av betydelse för det yrkesmässiga fisket även användes av hobby- och husbehovsfiskare, fann man det lämpligast att hänföra fiskredskapen till material. Därigenom bleve redskapen skattefria endast i den mån de användes vid yrkesmässigt fiske.

Bevillningsutskottet har i sitt betänkande 1965:31 räknat upp de redskap, som enligt utskottets mening är att hänföra till större nätredskap. Denna uppräkning måste emellertid ses endast som en exemplifiering. Riksskattenämnden har också i sin anvisning den 20 december 1965 uttalat att även redskap motsvarande de uppräknade men med andra namn skulle kunna hänföras till material.

Till material hänföres vidare nät till större nätredskap, men däremot icke andra delar och tillbehör, som yrkesfiskare förvärvar för tillverkning i egen regi av fiskredskap, såsom tråd, bågar, färg, impregneringsmedel, flöten och sänken.

Mjärdar, burar, tinor, håvar, notsumpar och liknande anses inte som material.

För att skattefrihet skall föreligga vid försäljning av ett färdigmonterat fiskredskap är det inte tillräckligt att fråga är om större nätredskap. Såsom ytterligare förutsättning kräves att fiskredskapet säljes för att av köparen användas i sådant yrkesmässigt fiske, som enligt kommunalskattelagen är att hänföra till rörelse. Härvid är att observera, att skattefrihet för säljaren föreligger endast om det framstår som uppenbart att köparen är yrkesmässig fiskare (jfr. anvisningarna till 7 § AVF). Emellertid torde det i allmänhet inte föreligga några svårigheter för säljaren att avgöra om så är fallet. I tveksamma fall har köparen att styrka sin egenskap av yrkesfiskare genom uppvisande exempelvis av bevis om medlemskap i andelsförening för fiskare e. dyl. eller genom intyg från taxeringstjänsteman eller kommunal förtroendeman.

Övergångsbestämmelserna

De i förordningen 1965:75 intagna övergångsbestämmelserna måste ses som en liberalisering i förhållande till motsvarande övergångsbestämmelser vid tidigare skattesatshöjning. Visserligen fordras enligt den nya förordningen att skriftligt avtal med bestämt pris slutits redan före den 12 januari 1965 men man har övergivit kravet på att båda parter skall skriftligen ha bundit sig för avtalet — det räcker numera att endast ena parten avgivit skriftlig viljeförklaring. I fråga om bestämt pris gällde tidigare att avtalet ansågs "diskvalificerat" redan på grund av förekomsten av en allmän reservationsklausul. Detta har numera ändrats så, att vederlaget trots detta anses vara till beloppet fastställt under förutsättning att ett pris finnes beloppsmässigt angivet och att detta pris tillämpas eller — om man frångår priset — ändrar i enlighet med ändring i officiellt index. Till officiella index hör enligt särskilt uttalande av riksskattenämnden entreprenadindex H 63.

Konkurs

Enligt ett regeringsrättsutslag skall konkursförvaltares försäljning på offentlig auktion av konkursboets varulager — oavsett om lagret är behäftat med panträtt eller ej — föranleda skattskyldighet om försäljningen sker till konsument. Likaså skall panthavares försäljning av pantsatt egendom, som ingår i konkursgäldenärens varulager beskattas i konkursen, om inte försäljningen ingår i säljarens skatteplik-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48

tiga omsättning. Skatten skall i båda fallen — om den inte enligt konkurslagens bestämmelser skall utgå ur köpeskillingen för viss försåld egendom — bestridas ur konkursmassan (R II 2/1965).

Skatteutfallet m. m.

Siffrorna från 1965 års taxering föreligger nu. Liksom föregående år anges såväl dessa som siffrorna för taxeringsåren 1961—1964. Beloppen anges i miljoner kronor.

	Rörelseidkare			Jordbrukare	
Tax.år	Skattepl. oms.	Deb. skatt	Kostn.-ers.	Skattepl. oms.	Deb. skatt
1965	54.207,4	3.252,4	26,7	270,1	16,2
1964	48.709,3	2.922,1	26,1	295,0	17,7
1963	43.727,9	2.485,1	25,4	305,1	18,3
1962	41.347,5	1.655,7	23,6	308,0	12,3
1961	29.837,0	1.192,5	13,1	322,2	12,9

Anm. Fr. o. m. taxeringsåret 1963 utgår skatten med sex procent emot tidigare fyra procent.

Av den statistik, som inom riksskattenämnden fortlöpande förts med ledning av postgirokontorets redovisning av skatten framgår att omkring 50 procent av de skattskyldiga deklarerar en skattepliktig omsättning om högst 50.000 kr. Dessa skattskyldiga svarar för något mer än 2 procent av skatten. Motsvarande siffror för dem, som deklarerar skattepliktig omsättning upp t. o. m. 100.000 kr. är 64 procent respektive 5 procent.

Inom finansdepartementet har upprättats en promemoria angående övergång till ett redovisningssystem för skattskyldiga med mera måttlig skattepliktig omsättning, vilket ansluter till vad som på inkomstskattesidan gäller preliminär B-skatt. Systemet, som innefattar en utökning av den redan nu förekommande årsredovisningen, innebär att den preliminära allmänna varuskatten skulle fastställas en gång om året och betalas med lika belopp vid de ordinarie uppbördstillfällena. Skatten skulle enligt förslaget normalt fastställas på grundval av omsättningsuppgifterna i senast avlämnade deklaration. Vid årets slut skulle en definitiv varuskattedeklaration avges. Därjämte föreslogs att den nu i praxis förekommande rätten att i efterhand justera den skattepliktiga omsättningen skulle intagas i AVF.

Mot bakgrunden av de statistiska uppgifter, som lämnats här ovan, och med beaktande av de möjligheter till utökad kontroll och sakgranskning på varuskattekontoren, som systemet skulle innebära, tillstyrkte riksskattenämnden dess genomförande.

Huruvida förslaget kommer att medföra någon ändring i AVF är emellertid ännu ovisst.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-19 19:03:48